

215 ani de la nașterea Sfântului Andrei Șaguna, mare cărturar și Mitropolit al Transilvaniei

Astăzi se împlinesc 215 ani de la nașterea Sfântului Andrei Șaguna, om de cultură și Mitropolit al Transilvaniei.

Anastasia Șaguna s-a născut pe 20 decembrie 1808 la Mișcolț, un oraș din nordul Ungariei, în familia unui negustor român.

Părinții lui se numeau Naum și Anastasia, care au mai avut doi copii, un fiu cu numele Evreta, și o fiică, Ecaterina.

Mama Sfântului Andrei Șaguna a fost cea care s-a îngrijit ca fiii și fiica ei să fie crescuți în credința creștină ortodoxă după ce tatăl lor a fost forțat să treacă la catolicism din motive materiale.

Anastasia Șaguna a urmat școala gimnazială și liceul în orașul natal apoi a studiat la Universitatea din Pesta unde a absolvit Dreptul și Filosofia. Tânărul Șaguna a studiat Teologia Ortodoxă la Vârșet, în Serbia, unde se află astăzi sediul Episcopiei Daciei Felix.

În iunie 1846, Mitropolitul sârb Iosif Raiacici de la Carloviț l-a numit pe Andrei Șaguna vicar general al Episcopiei Ortodoxe a Transilvaniei. Un an mai târziu, a fost ales de Sinodul protopopilor eparhiei între cei trei candidați pentru scaunul episcopal, dintre care trebuia să aleagă împăratul Austriei. Andrei Șaguna a fost ales de împărat și hirotonit arhiepiscop la Carloviț în 1848.

Mitropolit al Transilvaniei

Primii ani de arhierie au presupus începerea demersurilor pentru reînființarea Mitropoliei Transilvaniei și separarea de Biserica Ortodoxă a Serbiei.

În 1864 a fost aprobată reînființarea Mitropoliei Ortodoxe Române a Transilvaniei, iar Sfântul Andrei Șaguna a fost ales mitropolit. Biserica reînființată avea nevoie de un statut, astfel noul mitropolit a început să lucreze la un document care avea să stea la baza administrației bisericești din Transilvania.

În anul 1868, Mitropolitul Andrei Șaguna a convocat Congresul național bisericesc al românilor din Transilvania, care a aprobat Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe din Transilvania, promulgat de împărat pe 28 mai 1869. Principiile fundamentale ale Statutului erau autonomia și sinodalitatea.

Autonomia presupunea conducerea Bisericii de ea însăși, prin reprezentanții săi, fiind astfel apărată de amestecul politic. Sinodalitatea însemna colaborarea dintre clerici (1/3) și mireni (2/3) în toate chestiunile de conducere, încât Biserica era păzită de orice încercare a absolutismului ierarhic.

Statutul Sfântului Andrei Șaguna a stat la baza legilor de organizare a întregii Biserici Ortodoxe Române, formulate în 1925 și 1948.

Învățământul poporal

Mitropolitul Andrei Șaguna a implementat un sistem educațional prin care fiecare parohie era obligată să susțină cursuri de alfabetizare a poporului, forma de învățământ purta numele de „Școală poporală”. Preoții parohi aveau obligația de a susține cursuri serale pentru țărani.

La finalul păstoririi sale, în Mitropolia Transilvaniei erau 760 de școli populare, peste jumătate fiind înființate în timpul cât a fost mitropolit. Ierarhul s-a îngrijit și de materialele școlare prin îndemnarea mai multor oameni de cultură de a scrie manuale pentru instituțiile de învățământ ale Bisericii.

Mitropolitul Andrei Șaguna își propusese să înființeze mai multe școli superioare, însă autoritățile statale i-au permis să înființeze doar două, un gimnaziu la Brașov și unul la Brad.

Încă de la numirea sa ca vicar, a ridicat standardele de educare a viitorilor clerici, durata cursurilor teologice a fost ridicată de la șase luni la un an. Erau acceptați doar absolvenți de gimnaziu cu bacalaureat, iar viitorii preoți trebuiau ca mai întâi să predea în școală.

Telegraful Român și ASTRA

Gazeta politică, industrială, comercială și literară „Telegraful român” reprezintă unul dintre cele mai longevive proiecte ale Mitropolitului Șaguna deoarece ziarul apare neîntrerupt din 1853 până în prezent.

Sfântul Andrei Șaguna a adus o contribuție semnificativă la înființarea Asociației Transilvane pentru Cultura și Literatura Română (ASTRA), iar în anul 1861 a fost ales președinte al acesteia.

A avut o activitate editorială bogată, publicând mai multe manuale și cărți pentru studenții teologi și pentru preoți, precum: Elementele dreptului canonic, Compendiu de drept canonic, Enhiridion sau carte manuală de canoane cu comentarii, Istoria Bisericii Ortodoxe Universale, Manual de studiu pastoral și altele.

Mitropolitul Andrei Șaguna a trecut la viața veșnică pe 28 iunie 1873, fiind înmormântat lângă biserica mare din Rășinari. Ierarh erudit și om smerit, a lăsat prin testament să fie înmormântat de un singur preot, fără predică.

Moaștele sale sunt cinstite astăzi la Catedrala din Sibiu.

Foto credit: Doxologia

basilica.ro